

A vasuti állomásfőnök vagy más szolgálatban álló vasuti hivatalnok felszólítása, más hiteles személy feladásaival egyenértékűnek tekintendő, miután ezen hivatalnokok felelőtlenségeik alapossága vagy alaptalanságaiért felelősök. Az általuk esetleg gyanúsnak jelzett egyének ellen szigorúan a fennálló szabályok szerint kell eljárni, valamint a szükséghez képest ezen hivatalnokok hivatalos eljárásaikban támogatandók és személyeik védendőek. Az ő hivatalos ügyködésükbe beavatkozni azonban a csendőr soha sincsen hivatva.

28. (XVII. f. 1. p.) *Mikor tartozik a csendőrlegénység parancs bevárása nélkül díszbe öltözködni?*

Ha Ő Felsége a király, a királyi ház valamely tagja, idegen uralkodó vagy ezek valamely családtagjai, a honvédség főparancsnoka vagy ennek adlatusa (helyettese) érkeznek egy oly őrsállomásra, ahol közös hadseregbeli katonaság vagy honvédség nem létezik, az összes legénység — parancs bevárása nélkül — díszbe tartozik öltözni, s csak így mutatkozik nyilvánosan.

Díszbe öltözködik a csendőrlegénység továbbá, ha az őrsállomásra bármely miniszter vagy államtitkár hivatalból vagy, ha valamely előjáró szemlevizsgálóra érkezik. Hasonlólag díszben jelenik meg az összes legénység Szent István király napján és Ő Felsége a király születése napján, mely napokon különben az isten-tiszteleten is résztvesz.

29. (XVII. f. 7. p.) *Csendőrségi előjáróknak szemlére való megérkezések alkalmával mily eljárás tartandó szem előtt?*

Csendőrségi előjáróknak szemlére való megérkezésük alkalmával követendő eljárásra vonatkozólag a következők tartandók szorosán be:

a) a vizsgáló előjáró érkezte és távozása alkalmával az őrsparancsnok (helyettese) nála díszben jelentkezni tartozik;

b) ha vizsgáló előjáró megérkezését előre tudatja, vagy ha a vizsga egy egész napon, esetleg több napon át folytatottatik és az előjáró a mindenkori kezdetet előre megjelöli, ez esetekben a fogadtatás a laktanya bejáratán belül és pedig az őrsparancsnok (helyettese), továbbá az ügyeleti vagy készségi csendőr által történik.

A csendőrök, ha nem lett egyéb megparancsolva, a megrendelt öltözetben, a szobákban egyenként az ágyak elé vagy közé állanak, a szobaparancsnok pedig az ajtó közelében foglal állást.

Ha azonban az előjáró e tekintetben nem rendelkezik, s így megjelenése bizonytalan, a legénység a napirend szerint szabályszerűen foglalkozik és az előjáró megjelenése alkalmával akként fogadandó, amint ez a váratlanul megjelenő előjárók fogadtatására elő van írva;

c) hogy a vizsgáló mikorra és mely helyen rendeli a reggeli és esteli jelentés megtételét, erre vonatkozólag az őrsparancsnok tartozik mindenkor az előjáró parancsát kikérni.

Különleges határozványok a m. kir. lovas csendőrök számára című szolgálati könyv kivonata.

1. (17. p.) *A patkós táskában mi viendő el nyáron és mi jön ehhez még télen?*

A patkós táskában nyáron egy mellő és egy hátsó patára pontosan igazított tartalékpatkó, 24 darab bezsirozott patkószeg, patatisztítófa, télen pedig ezekhez jön még 8 tompa és 8 éles csavartámszeg a csavarkuleccsal együtt, vászonzacskóba téve és lehetőleg laposan fektetve.

A patkók vászonrongyba tekerendők, a patkószegek pedig kis szalmatekerésbe szurandók.

2. (18., 19. p.) *Rendes körülmények között a járőr hány napi lőtápot visz magával?*

Rendes körülmények között a járőr csak egy napi lőtápot visz magával.

Ha előre nem látott okoknál fogva a járőrnek a magával vitt lőtápjá elfogyott, úgy a lőtáp a községtől vagy annak közbelőráásával magánosoktól szabályszerűen kiállított nyugtá alapján veendő fel; mely nyugta azután az illető által a szárnyparancsnokságnak kiegyenlítés és elszámolás végett bekül-

dendő; az örs pedig egyidejűleg felterjeszti az erre vonatkozó indokolt jelentését.

3. (25. p.) *A nyergelés hogyan történik?*

A nyergelésnél legelőször is a ló hátát szőrmentében tisztán le kell törülni, s azután a négyrét összehajtott pokrócot a ló marjától hátrafelé akként a ló hátára húzni, hogy a pokróc első vége a ló marjára, közepe pedig a ló hátgerincére jusson. Ezután a nyereglapok (nyeregtalp) első végén a ló lapockái mögé fektetendők, a pokróc elől és hátul az ágasok közé emelendő, hogy a lónak hátgerincét a levegő érthesse és a nyereg megcsatlása után a pokróc ne feszüljön, mert máskülönben a ló mozgásánál szerfölötti surlódás idéztnék elő, mi által a ló hátán gyulladások, vagyis nyeregnyomások keletkeznének. A lópokróc eme felhúzása az ágasok közé, főleg a melegebb évszakban, a legnagyobb fontossággal bír.

4. (26. p.) *Az alsó hevedernek mily hosszúnak kell lenni?*

Az alsó hevedernek oly hosszúnak kell lenni, hogy csattjai a nyeregtalp alól kiálló pokrócra jussanak, a ló testét azonban soha se érintsék. Az alsó hevedert szerfelett meghúzni nem szabad.

5. (27. p.) *A felső hevedert mennyire szabad meghúzni?*

A felső hevedert soha sem szabad az alsó hevedernél jobban vagy épen akként meghúzni, hogy az utóbbi ráncokat kapjon; mert ez mindenesetre nyereg- vagy hevedernyornást okozna.

6. (32. p.) *A feszítő-zabla rúdjának hogyan kell a ló szájában feküdni?*

A feszítő-zabla rúdjának (szájvasnak) úgy kell a ló szájában feküdni, hogy az az állgödörrel egy vonalban legyen és a ló agyarát ne érje.

7. (33. p.) *A csikó-zabla a csikófék-pofaszíjakra miként csatolandó fel?*

A csikó-zabla a csikófék-pofaszíjakra oly magasan csatolattik, hogy a ló szája szélét érje, de felfelé ne húzza.

8. (34. p.) *Az álladzóláncnak miként kell az állgödörben feküdni?*

Az álladzóláncnak az állgödörben laposan kell feküdnie, s ezt akként kell beakasztani, hogy ha a kantárszárak nincsenek meghúzva, alája két ujjal könnyen be lehessen dugni.

9. (39. p.) *A napi lótáp miből áll?*

A napi lótáp 4200 gr. zab, 3400 gr. széna és 1700 gr. alomszalomból áll.

10. (40., 41. p.) *A jó zab és a jó széna milyen legyen?*

A jó zab száraz, tiszta, dohosszag nélküli legyen; poros és idegen maggal vegyített zab a szállítónak visszautasítandó. A szénának egészséges, száraz, iszapnélküli, jószagú, por- és doh nélkülinek kell lennie.

11. (51. p.) *Hogy a ló bármikor kényelmesen lefekhessék, miként kell megkötni?*

A lovat, hogy bármikor kényelmesen lefekhessék, elegendő hosszúra kell megkötni. E végre a vaskarikán keresztül húzandó kötőfékszár végére 8 cm. átmérőjű jagyó kötendő, mely azonban se élesszögű, se igen nehéz ne legyen, mert különben annak a ló első lábaihoz való ütődése által könnyen sérülés okoztnék. A rövidre kötés tilos, mert ezáltal a legcserébb ló is hamar tönkre tétetik.

12. (60. p.) *Ha a ló nagyon megizzadva érkezik haza, miként járandó el?*

Ha a ló nagyon megizzadva érkezik haza, akkor meleg és csendes időben: megeresztett hevederről és kivetett álladzóláncsal a szabadban addig vezetgetendő, míg teljesen le nem hűlt; ellenben rossz időben azonnal az istállóba vezetendő, lenyergelendő, szalmával teljesen szárazra dörzsölendő, s azután tisztára kefézendő.

13. (64. p.) *Hol keletkezik a nyereg- és heveder-nyomás, mi okozza azokat?*

A nyeregnyornást a hátgerincen és a háton, a hevedernyornás pedig a heveder alatt vagy annak széleinél kisebb-nagyobb dugomat (duzzanatot) alakjában keletkezik.

A nyeregnyomást leginkább a rossz nyergelés és málházás, továbbá a lovas nyugtalan és hanyag ülése idézi elő, míg a heveder nyomást főleg a hevedernek száraz, kemény és kérges volta okozza, nemkülönben, ha a felső heveder erősebben húzódik meg, mint az alsó.

14. (64. p.) *A nyereg- és heveder nyomás hogyan gyógykezelendő?*

A nyereg- és heveder nyomásnál 36 órán át szakadatlanul — tehát éjjel és nappal — négyrét, vagy többször összehajított, hideg vízzel nedvesített vászondarabbal való borogatások vagy coetes hideg vízzel meglocsoltt friss gypszeletek alkalmazandók. A vászon darab, valamint a friss gypszelet, melynek mindig hidegnek és nedvesnek kell lennie, a felső hevederrel erősítetik a nyereg-, illetőleg heveder-nyomásra. Ha a daganat a legszorgalmasabb borogatások dacára sem múlik el 36 óra alatt, akkor a ló azonnal állatorvosilag gyógykezelendő.

15. (66. p.) *Ha az őrsön egy ló elhullott, mi az eljárás?*

Ha az őrsön egy ló elhullott, az eset azonnal a szakaszparancsnokságnak táviratilag jelentendő. A hulla egyelőre az istállóból egy fedett helyre viendő, hol mindaddig marad, míg az evégre kiküldött bizottság a hulla megvizsgálására és esetleg boncolására meg nem érkezett, s a további intézkedéseket meg nem tette.

16. (68. p.) *Az őrsök lovainak vasalása mily kovács által eszközöltessék?*

Ahol katona vagy honvéd gyógy-, illetve patkoló-kovács van, első sorban az veendő igénybe, ahol azonban az nem lehetséges úgy a legügyesebb polgári patkoló-kovács.

17. (71. p.) *A lovak vasalása rendes viszonyok között mily időközönként történjék?*

Rendes viszonyok között a lovat minden hat hétben kell újonnan vasalni, azonban a vasalás minden megújítása alkalommal nem szükséges új patkót felverni, de a paták épségben tartására nézve szükséges, hogy akkor, ha azok nagyon meg-növekednek, ismét lefaragtassanak.

18. (102. p.) *Milyen a lovas-járőr menetüteme?*

A lovas-járőr menetütemre rendes viszonyok között mindig a lépés.

19. (111. p.) *A lovas csendőrnek mi szolgáljon elvül a terepek portyázásánál?*

A lovas csendőrnek szolgálata teljesítésénél elvül szolgáljon, hogy minden terepet, melyet a gyalogcsendőr át bír kutatni, azt leportyázni ő is képes legyen és hogy lovát annyira kell uralnia, hogy az őt szolgálata teljesítésében legkevésbé se akadályozza. Azonban, ha mégis a csendőr lováról leszállni és azt másra bízni kénytelen, lovát csak ismert és megbízható egyénekre szabad bízni, mert a csendőr lováért mindenkor felelős marad és csakis fontos és sürgős esetekben szabad ezen elvül eltérnie.

20. (112. p.) *A csendőr oly tereptárgyakat, melyeket lóháton alaposan leportyázni nem képes, miképen kutat út?*

A csendőr oly tereptárgyakat, melyeket lóháton alaposan leportyázni nem képes, úgymint: szőlők, túlságosan sűrű cserjék, stb., gyalog kutatja át.

21. (114. p. 1. alp.) *A lovas-járőr mindkét lovasa mily távolságban lovagol egymástól?*

A járőr mindkét lovasa egy vonalban egymás mellett halad, akadályok esetén egyik a másik után lovagol, mindkét esetben azonban oly távolságban egymástól, hogy halk hangon beszélve értekezhesseken és hogy esetleg kardjuk használatában egymást ne gátolják; hogy tehát eme két követelménynek megfelelhessen: 2 lépésnyi távközökkel lovagol, egymás mellett, a járőr két lovasa.

22. (114. p. 2. alp.) *Portyázás lóháton rendszerint miképen történik?*

Portyázás lóháton rendszerint kivont karddal történik; ha azonban a járőr községeket, házcsoportokat nem érint, nagyobb számú néppel nem találkozik és főlképen, ha a közbiztonsági viszonyok nagyobb elővigyázatot nem követelnek — a kard elreithető; magától értetődik azonban, hogy ily helyzet-

ben hárkinck is megállítása, illetve igazolásra való felszólítása tilos, miért is ezt megelőzőleg a helyzethez viszonyított fegyver megragadandó.

23. (114. p. 3. alp.) *Mikor teljesíti a lovas-járőr megragadott forgó-(ismétlő)-pisztollyal szolgálatát?*

Veszélyes viszonyok között és oly helyeken, ahol az elővigyázat fokozatos mérvben szükséges — továbbá veszélyes foglyok kísérésekor vagy üldözések alkalmával, a lovas-járőr megragadott forgó-(ismétlő)-pisztollyal teljesíti szolgálatát.

24. (114. p. 4. alp.) *Községek lepertyázását miként eszközli a lovasjárőr?*

Községek lepertyázása mindég gyalog történik. E célból a járőr a lovakat a községhezánál vagy bírónál vagy e oétta biztosított istállóba beállítja, lekantározza, a kötőfékszíjjal megköti és a hevedert megereszti. Ennek bevégeztével a csendőrök a karabélyt megragadják, a szuronyt feltűzik és a fegyvert a gyalogcsendőr számára előírt hordanód szerint vállra véve, a községet gyalog lepertyázzák. A portyázás bevégeztével magukat ismét az előbbeni állapotba helyezik. Ily alkalmank a lovascsendőr töltött forgó-(ismétlő)-pisztolyát mindig magával viszi, minélfogva annak úgy megtöltése, mint kiürítése, a tárkarabélyhoz előírt módon és időben történik.

25. (114. p. 5. alp.) *Ha egy több gazdasági melléképületekből álló elszigetelt puszta átvizsgálása válik szükségessé, a lovas-járőr miképen jár el?*

Ily puszta átvizsgálásánál a lovas-járőr, feltéve, hogy annak tulajdonosában vagy gazdatisztjében teljesen megbízhatik, éppen úgy jár el, mint valamely község lepertyázása alkalmával és a lovakat a tanyának egy tiszta istállójába állítva, azokat egy megbízható egyén felügyelete alá helyezi.

Ha azonban e puszta lakói előtte teljesen ismeretlenek; vagy a környéken gyakrabban fordultak elő közbiztonsági zavarok, vagy éppen rablók, gonosztevők és egyéb közártalmiak ottléte feltételezhető, akkor a járőr lovait vagy már a legközelebbi megbízható pusztán visszahagyva, ezen helyiséget gyalog portyázza le, vagy pedig, ha ez már nem volna lehetséges, akkor a jelzett gyanús pusztát, csárdát, tanyát, stb. a

legnagyobb elővigyázattal megközelíti, a lovakat egy fedett helyre állítja, megnyűgözi és lehetőleg még egy tárgyhoz köti, s azután, mint gyalogjárőr, folytatja működését.

Továbbá, miután az ily gyanús helyek rögtöni meglepése sikerrel is járhat, kivételesen megengedhető, hogy a járőr a tanyára sebes ütemben bekovagol, a lóról leugrik és lovát a legközelebbi alkalmas tárgyhoz akasztva, a kutatást rögtön megindítja.

26. (114. p. 6. alp.) *A lovas-járőr az erdőt hogyan portyázza le?*

A lovas-járőrnek az erdőt is lóháton kell lepertyázni.

Az erdőbe csak azon esetben hatol be a csendőr gyalog, hogyha annak sűrű alfája és szakadékos terepe az alapos átkutatást lóháton lehetetlenné tenné, vagy pedig, ha biztos tudomása volna, hogy ott fegyveres csavargók vagy rablók tartózkodnak; ez esetben lovát vagy már a legközelebbi biztos tanyán beállítja vagy sürgős esetben lovával úgy jár el, mint a gyanús helyek rögtöni meglepésekor.

Az erdőbe való behatolást megelőzőleg a járőr forgó-(ismétlő)-pisztolyt ragad, s így teljesíti szolgálatát.

27. (114. p. 7. 8. alp.) *Ha két csendőrből álló lovas-járőr egy gyanús egyént igazolványának előmutatása végett megállít, mily eljárás követendő?*

Ha két csendőrből álló lovas-járőr egy gyanús egyént megállít és a járőrvezető azt igazolványának előmutatására felszólítja, úgy a második csendőr, aszerint, amint kivont karddal vagy megragadott forgó-(ismétlő)-pisztollyal portyázott, a megállítottat oldalt véve, a kezében levő fegyverrel féken tartja, a járőrvezető pedig az esetleg kezében levő forgó-(ismétlő)-pisztolyt a balmarkába helyezve vagy a kardot csuklójára leeresztve, jobbkezelével az igazolványt átveszi.

Ha kivételesen a megállítás és igazolásra való felszólítás egy csendőr által eszközendő, úgy ő a járőrvezetőre előírt eljárást alkalmazza.

28. (114. p. 9. alp.) *Ha a lovas-járőrnek egyszerre több egyént kell megállítani és igazolványát átvizsgálni, mi lesz az eljárás?*

Ha a járőrnek egyszerre több egyént kell megállítani, akkor a járőrvezető a megállítottakat háttal maga felé fordíttatja, az igazolvány átvizsgálása végett őket egyenkint szólítja elő; a másodcsendőr pedig minden körülmények között forgó-(ismétlő)-pisztolyt ragad és az illetők minden mozdulatát a legéberebb figyelemmel kísérve, őket oldalt véve féken tartja.

29. (114. p. 10. alp.) *A megbilincselés szabadban a lovas-járőr által miképen eszközendő és a szabadban hány egyént lehet megbilincselni?*

Ha az elfogás szabadban történik és tekintettel a vidék jellegére, valamint az illetők veszélyességére, az elfogottak megbilincselése válnék szükségessé, úgy ez a következőképen eszközendő: az alatt, míg a másodcsendőr az elfogottakat megragadott fegyverrel féken tartja, a járőrvezető fegyverét elrejtve, a lóról leszáll és a csikózáblaszárát a ló nyakáról lehúzza, azt a másodcsendőrnek átadja és a megbilincselést eszközli, megjegyeztetik, hogy kettőnél többet megbilincselni szabadban nem lehet, hanem ily esetben az elfogottak megragadott forgó-(ismétlő)-pisztollyal a legközelebbi helységhez kísérendők, ahol azután megbilincselendők.

Az elfogott és megbilincseltegyének kivont karddal kísérendők, meg nem bilincseltek pedig megragadott forgó-(ismétlő)-pisztollyal.

Szolgálati Szabályzat I. r. a m. kir. honvédség számára című szolgálati könyv kivonata.

1. (1. p.) *Ki az összes fegyveres hatalom legfelsőbb hadura?*

Az összes fegyveres hatalom legfelsőbb hadura Ő császári és apostoli királyi Felsége I. Ferencz József.

2. (4. p.) *Melyek azok az erények, melyeket a csendőr nem mellőzhet?*

Szeretett uralkodója és hazája iránti engedelmesség, hűség és állhatatosság. Hivatásbeli kötelességeinek teljesítésében ön-

megtágadás és vitézség azok az erények, melyeket a csendőr nem mellőzhet, s melyek lelkes gyakorlása a csendőrnek különös dízére válik.

3. (51. p.) *Ki a feljebbvaló és ki az alantos?*

A fegyveres hatalom és a csendőrség minden tagja *feljebbvaló* mindazokkal szemben, kik nálánál alsóbb rendfokozatban vannak; ez alsóbb rendfokozatúak pedig az *alantosok*.

4. (53. p.) *Ki az előjáró, s ki az alárendelt?*

Előjáró az, akit a parancsadás joga megillet, akik pedig parancsaihoz utalva vannak, azok az *alárendeltek*. Az előjáró rendszerint rendfokozatban magasabb vagy rangban idősebb legyen azoknál, kik parancsainak alárendelteknek. De kivételesen feljebbvalók és rangban idősebbek is engedelmességgel tartoznak annak, aki előjárónak kinevezve vagy megjelölve van.

5. (62. p.) *Mit foglal magában a függelem?*

A függelem a föltétlen engedelmességre való kötelezettséget foglalja magában, mellyel a szolgálat érdekében minden alárendelt előjáróinak és minden alantos feljebbvalóinak tartozik, míhelyt azok a parancsadást átveszik.

6. (64. p.) *Mit követel a függelem?*

A függelem megköveteli, hogy az alárendelt előjáróinak minden parancsát föltétlenül, készséggel, a kellő időben, amint ez erejéből kitelik és a fennforgó körülmények között csak lehetséges, jól teljesítse.

7. (65. p.) *A parancs teljesítése előtt ellenészrevételeket tenni szabad-e, s ha igen, mikor?*

A parancs teljesítése előtt ellenészrevételeket tenni csak akkor szabad, ha ezt az alárendelt nézete szerint, a szolgálat érdeke sürgősen megköveteli, vagy ha a parancs teljesítésének oly el nem hárítható akadályok állanak útjában, melyeket az előjáró a parancskiadásakor nem ismert. Ha az ellenvetések el nem fogadtatnak, a parancsot minden további vonakodás nélkül végre kell hajtani.

8. (66. p.) *Mikor tagadhatja meg az alárendelt az engedelmességet?*

Csak akkor, ha a parancs világosan és nyilvánvalóan az esküvel fogadott kötelesség, az állam vagy a szolgálat érdeke ellen irányulna, hasonlóképen, ha a büntető törvény értelmében tiltott cselekményt követne, lehet az alárendeltnek — miután mindent jól megfontolt — az engedelmességet megtagadni, de erről a legközelebbi előjárónál azonnal jelentést kell tennie.

Hasonló esetekben a csendőr a hatóságok leállítását se teljesítse.

9. (68. p.) *Ha az alárendelt a parancs teljesítése közben oly viszonyokra bukkan, melyeket az előjáró a parancs kiadásakor előre nem láthatott, s új parancs kikérésére pedig sem idő, sem alkalom nincsen, hogyan kell cselekednie az alárendeltnek?*

Ha az alárendelt a parancs teljesítése közben oly viszonyokra bukkan, melyeket az előjáró a parancs kiadásakor előre nem láthatott, új parancs kikérésére pedig sem idő, sem alkalom nincsen és a vett parancsnak betűszerinti végrehajtásából szemlátomást hátrányok erednének, akkor kötelessége belátása szerint és a körülményeknek megfelelőleg, de lehetőleg a vett meghagyás szellemében cselekedni. Ilyenkor eljárásáért teljes felelősséget vállal és előjárójának lehetőleg gyorsan jelentést tartozik tenni eljárása módjáról és annak okairól.

10. (70. p.) *Előjárókról vagy feljebbvalókról rosszat beszélni vagy cselekedeteiket bírálat alá vonni szabad-e?*

Előjárókról vagy feljebbvalókról rosszat beszélni, cselekedeteiket bírálat alá vonni, vagy épen azokat kigúnyolni minden körülmények között tiltva van.

11. (75. p.) *A kérelmeket meg kell-e fontolni?*

Minden kérelmet jól meg kell fontolni, hogy az előjárók céltalan zaklatása elkerültesse.

12. (93. p.) *Előjárókat és feljebbvalókat hogyan kell megszólítani?*

Minden előjárót és feljebbvalót rendfokozata említése mellett „úr“ szóval kell megszólítani, ha csak őt a Felség, cs. és kir. Felség, Fenség, Hercegség vagy Nagyméltóságú cím meg nem illeti.

Fenség és Hercegség cím szolgálatban csak a tábornokot és tengernagyot illeti meg.

13. (93. p.) *Cs. és kir. altábornagyok és azoknál magasabb rendfokozatban álló katonai egyének hogyan szólítandók meg?*

Cs. és kir. altábornagyok (altengernagyok) vagy magasabb rendfokozatban álló katonai egyének, ha őket Felség, cs. és kir. Fenség, Fenség, Hercegség címek egyike meg nem illeti, a csendőrség egyénci részéről „nagyméltóságú“ címmel szólítandók meg.

14. (326. p.) *A csendőrjárőrök, mely esetekben vannak kötelezve zászlósnál alsóbb rendfokozatban levő katonai egyéneket elfogni?*

A csendőrjárőrök kötelezve vannak zászlósnál alsóbb rendfokozatban álló egyéneket elfogni:

1. ha ezen egyéneket büntetteken vagy súlyos vétségeken érik;
2. ha ily cselekményben őket súlyos gyanú terheli;
3. ha garázda magaviseletük által nyilvános botrányt idéznek elő;
4. ha a csendőrjárőrök hatáskörébe eső utasításaikban nem engedelmeskednek, valamint ha ezen közegeket szidalmaznak vagy tettelesen megtámadják;
5. ha az elfogásra nézve különös parancs lett kiadva.

15. (326. p.) *Mikor jogosultak a csendőrjárőrök tisztet (tisztjelölteket) önállóan elfogni?*

A csendőrjárőrök tisztet (tisztjelölteket), lelkészeket és tisztviselőket csak abban az esetben jogosultak elfogni:

1. ha azokat büntetteken vagy súlyos vétségeken rajta érik;
2. ha a csendőrjárőr hatáskörébe eső utasításainak nem engedelmeskednek, a járőrt szidalmaznak vagy tettelesen megtámadják, s végre
3. ha elfogásukra nézve parancs lett kiadva.

16. (I. hadi cikk.) *Ki követ el függelemsértést?*

Aki szolgálatban vagy vett szolgálati parancs alkalmával, az előjárónak fegyverrel vagy kezének erőszakos rátevésével ellenszegül; aki előjárója ellen gyilkos szándékból — bár sikertelenül is — támadást intéz: béke és háború idején agyonlövés általi halállal büntetjük.

Aki a háború idején valamely szolgálati parancs teljesítését habár csak heveskedő vagy sértő módon megtagadja, vagy valamely, az ellenség előtti szolgálatra vonatkozó fontos parancsot nem teljesít, szintén agyonlövés általi halállal büntetendő.

Háború idején, a körülményekhez képest, ezen büntetéssel sújtandó az is, aki erőszakosan oly parancsnak szegül ellen, mely nem a tulajdonképeni katonai szolgálatra vonatkozik, hanem melynek tárgyát, az állam vagy fegyveres hatalom javára szolgáló más oly működés képezi, amelyhez a csendőr a megkívántató ügyességgel bír.

A függőlemsértés egyéb esetei is súlyosan büntetettek.

17. (IV. h. cz.) *Ki követi el a katonai őrségek iránti ellenszegülést és tiszteletellenes magaviseletet?*

Aki valamely katonai őrségnek (csendőr-járőrnek) öldöklő fegyverrel ellenszegül és azt megsebesíti, továbbá, aki valamely fontos szolgálati parancs teljesítésében eljáró őrségnek (csendőr-járőrnek) azon szándékkal, hogy a véghezvitelt megakadályozza, kezének erőszakos rátevésével vagy veszélyes fenyegetéssel ellenszegül, agyonlövés általi halállal büntetjük.

Az őrségek (csendőr-járőrök) irányában elkövetett erőszakos ellenszegülés más esetei, 10 évig terjedhető börtönnel sújtandók. Aki pedig az őt elfogni akaró őrséget (csendőr-járőrt) bár erőszakos ellenszegülés nélkül követni vonakodik, valamely őrség közelében zajong vagy azt bármiképen sértegeti, szintén súlyosan büntetendő.

18. (V. h. cz.) *Ki válik a szökésben bűnössé?*

A honvéd (csendőr) ki azon szándékkal, hogy magát véd kötelezettsége alól mindenkorra kivonja, csapattestét elhagyja vagy ahhoz be nem vonul, szökésben válik bűnössé.

Az ellenséghez való szökés kötél általi halállal büntetendő.

19. (VI. h. cz.) *Mely cselekmény képez önkényű eltávozást?*

Önkényű eltávozás az, mely nem azon szándékkal követik el, hogy az illető magát a katonai szolgálat alól mindenkorra kivonja, valamint a szolgálattételre elkészített bevonulás vagy a szabadság önkényű túllágása.

20. (VIII. h. cz.) *Ki követ el őrszolgálatbeli kötelességsértést?*

Az őrszolgálatbeli kötelességsértést elköveti a csendőr:

1. ha valamely észrevett bűncselekményt vagy rendetlenséget, amelyet megakadályozni kötelessége és megakadályozhat, azt megtörténni engedi, vagy maga idézi elő;

2. ha valamely letartóztatott egyén szökését gondatlanságból vagy szándékosan elősegíti.

De őrszolgálatbeli kötelességsértést követ el az a csendőr is, aki mint őr, mielőtt szabályszerűen felváltatnók, őrhelyét otthagyja, őrhelyén vagy járőr-szolgálatában megittasodik, alapos ok nélkül nem az előírt helyen pihen és alszik, a pihenésre szabott időt túlhágja, az előírt tereptárgyakat alapos ok nélkül nem portyázza vagy az előírt portyázási iránytól ok nélkül eltér, általában, ki őrszolgálatát szabályszerűen nem teljesíti.

21. (XXII. h. cz.) *Ki követi el a hivatalos és szolgálati hatalommal való visszaélést?*

Elköveti az a csendőr, aki a ráruházott szolgálati hatalmával az állam vagy más valaki kárára, haszonlesés, szennvedély vagy más mellékszándékból bármiképen visszaél, továbbá, aki szolgálatban kötelességszerűleg jár el ugyan, de azért, hogy azt teljesíti, ajándékot fogad el, vagy egyébként abból magának előnyt szerez vagy végül magát bármilyen módon részrehajlásra csábíttatja.